

Lau'itohi fakamatala 'i Sune 2026 – Kumi fakakaukau 'a e DSS

Fakahoko ha'ō lau ki ha ngaahi fakalelei fakalahi ki he ngaahi sēvesí

'Oku mau fakaafe'i atu 'a e kakai faingata'a'ia fakaesinó, ngaahi fāmilí, kāingá mo e kau tauhí ke nau tokoni ki hono fakafuo 'o e ngaahi fakalelei fakalahi ki he ngaahi sēvesi tokoni ki he faingata'a'ia fakaesinó.

'Oku mau fiema'u ke fakalelei'i 'a e ngaahi sēvesí 'i he ngaahi tafa'aki mahu'inga kuo talamai kiate kimautolu 'e he komiunitī faingata'a'ia fakaesinó 'oku mahu'inga taha kiate kinautolú.

Ko 'emau tānaki atu 'eni ki he me'a kuo mou 'osi talamai kiate kimautolú

Kuo 'osi fakafuo 'e ho'omou ngaahi fakakaukau kuo 'omai ha ngaahi liliu mahu'inga 'e ni'ihí.

'I he ta'u 'e ua kuohilí, kuo mau fakafanongo ai ki he komiunitī 'o e kau faingata'a'ia fakaesinó mo fakahoko ha ngaahi sitepu ke fakatokamālie 'a e polokalama tokoni ki he faingata'a'ia fakaesinó (Disability Support System pe DSS).

Kuo hoko 'eni ke toe potupotu-tatau, faitatau mo tu'uloa ange ai 'a hono ma'u atu 'o e ngaahi sēvesi 'oku fakapa'anga 'e he DSS, lolotonga iá 'oku toe lahi ange 'a e me'a ke fili mei aí mo e mafai 'o e kakai 'oku nau faka'aonga'i 'a e founga fakapa'anga 'oku ngaofe ngofuá.

'Oku mau 'ilo'i 'oku toe lahi ange 'a e me'a ke faí.

Kuo mou 'osi talamai kiate kimautolu 'a e ngaahi palopalemá – 'i he taimi ní 'oku mau fie 'ilo pe 'oku fōtungā fēfē 'a e tu'unga lelei 'i he 'ene hā atu kiate koé.

'E tokoni hono 'omai 'a ho'ō fakakaukau ki hono fokotu'utu'u 'o e ngaahi fakalelei hoko ki he ngaahi sēvesí mo e ngaahi tokoní.

Ko e fekumi ki he lau 'a e komiunitií ke fakalelei'i 'a e ngaahi tafa'aki tefitó

'Oku mau kole atu ke 'omai 'a ho'ō fakakaukau ki ha ngaahi tafa'aki tefito 'e ni'ihí:

- **Ko ha ngaahi ola 'oku mahu'inga** – ke mahino ange 'a e ola lelei 'oku fakahoko 'e he ngaahi tokoni fakapa'anga 'a e DSS 'i he mo'ui faka'aho mo e malu mo hao 'a e kakai faingata'a'ia fakaesinó.

- **Ko ha tokoni 'oku fakahoko tōmu'a, 'ikai fakakouna pea mo palani'i** – ko hono palani 'o e tokoni totonu 'i he taimi totonu 'i he faka'au ke liliu 'a e ngaahi fiema'u 'a e kaka'i 'i he 'alu 'a e taimi.
- **Ngaahi fokotu'u fakakaukaú mo e lāungá** – ko hono 'ai ke faingofua ange 'a e lea hake fekau'aki mo e ngaahi sēvesi 'a e ngaahi kautaha fakahoko ngāue (providers) 'a e DSS.
- **Ngaahi fili lelei ange ki he mālōlō fakataimi (respite) 'a e kau tauhí** – fakalelei'i 'a e ngaahi fili ki he mālōlō fakataimi koe'uhi ke faingofua ange ki he kau tauhí ke nau ma'u ha mālōlō.
- **Lahi ange 'a e me'a ke fili mei a'i mo e mafai 'i he ngaahi sevesí** – fakaai ha tu'unga ngaofe ngofua ange 'i he ngaahi tokoni 'oku mau fakapa'angá, 'i tu'a me'i he fakapa'anga 'oku ngaofe ngofuá.
- **Fakalelei'i 'a e fakamatalá mo e fale'í** – fakafaingofua 'i hono ma'u 'o e fakamatalá mo e ma'u atu 'o e ngaahi tokoni mo e ngaahi sēvesi 'a e DSS.

Ngaahi 'aho ki he kumi fakakaukaú

- **Fakaava** 'i he 'aho Mōnite, 8 'o Sune 2026
- **Tāpuni** 'i he taimi 5 efiafi 'o e 'aho Falaite, 31 'o Siulai 2026

Founga ke fakahoko ai ha'o laú

Me'i he 'aho 8 'o Suné ki he 'aho 31 'o Siula'i, te ke lava 'o kau ki he polokalama kumi fakakaukaú 'i ha founga 'e ngāue lelei kiate ko'é:

- Fakafonu ha savea 'i he 'initaneti. Te ke lava 'o tali ha ngaahi fehu'i 'i he lahi taha pe si'isi'i taha te ke fiema'u.
- Fakahoko ha'o fokotu'u fakakaukaú 'i ha faitohi pe hiki ongo pe 'ata.
- Kau atu ki ha fakataha 'i he 'initaneti pe a'u tonu ki ai. 'Oku lahi 'a e ngaahi 'aho ke fili mei a'i.

Kumi 'a e ngaahi fakamatala fakapepa 'o e kumi fakakaukaú pe lēsisita ki ha fakataha

Ke ma'u 'a e ngaahi fakamatala fakapepa 'o e kumi fakakaukaú pe lēsisita ki ha fakataha, vakai ki he www.disabilitysupport.govt.nz/haveyoursay.

'Oku kau 'i he ngaahi fakamatala fakapepa 'o e kumi fakakaukaú 'a e ngaahi fakamatala fakanounou 'i he fa'unga alt (ma'a e kau faingata'a'ia fakaesinó) pea pehē ki he ngaahi liliu lea faka-Tonga, Ha'amoā mo e reo Māori.

Ko e me'a 'e hoko atu ki ai

Hili 'a e tāpuni 'a e kumi fakakaukaú, te mau:

- vakai'i mo fakamā'opo'opo 'o fakanounou 'a e me'a 'oku mau fanongo ki ai
- vahevahe atu ha fakamatala fakanounou 'o e me'a na'a mou talamaí
- ngāue'aki ho'omou fokotu'u fakakaukaú ke fakahoko ai ha ngaahi fakalelei.

Fakamatala lahi ange

Vakai ki he www.disabilitysupport.govt.nz/haveyoursay.